שיירי קרבן על תלמוד ירושלמי מגילה

רבי דוד פרנקל

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

שיירי קרבן על תלמוד ירושלמי מגילה

רבי דוד פרנקל

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/שיירי-קרבן-על-תלמוד-ירושלמי-מגילה/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 5
הלכה א 5
הלכה ג 7
הלכה ד 7
הלכה ה 8
הלכה ו 9
הלכה ח 10
הלכה ט 10
הלכה י 13
הלכה יא 13
הלכה יב 14
פרק ב 15
הלכה א 15
הלכה ב 16
הלכה ג 17
הלכה ה 17
הלכה ז 17
פרק ג 18
הלכה א 18
הלכה ב 18
הלכה ג 19
הלכה ד 19
הלכה ה 19
הלכה ו 20
הלכה ז 20
פרק ד 21
הלכה א 21
הלכה ג 23
הלכה ד 23
הלכה ה 23
הלכה ו 24

הלכה י 24
הלכה יא 25
הלכה יב 25

פרק א

הלכה א

אלא שהכפרים מקדימין ליום הכביסה. כתב הר"ן ויש לשאול היכי שרינן להכפרים לקרות בי"א ובי"ב ובי"ג בתוך העיירות שאין קורין אלא בי"ד קרי כאן לא תתגודדו לא תעשו אגודות אגודות ע"כ וכה"ג מקשים תוס' ביבמות פ"ק ונ"ל כיון דמצאו חכמים סמך מן המקרא כדמשני לקמן מי שסידר את המשנה וכו' א"כ לא הוה אגודות כי היכא דמצינו שהכתוב נתן מצות להכהנים בפני עצמן ולא מיקרי אגודות וכ"מ לעיל בפסחים דף י"ג ע"ש:

מה ת"ל בזמניהם. בבבלי גרסינן האי מיבעיא ביה לגופיה ומשני ליכתוב רחמנא זמנם לכן פירשתי בקונטרס דקשיא ליה לכתוב רחמנא זמנם אבל קשיא לי מאי קא פריך האי מיבעיא ליה לגופיה הא כמה פעמים פריך הש"ס במועדו למה לי ומוקי ליה לדרשא אם כן הכא נמי בזמן למה לי פשיטא דבזמן יעשה ואפשר דשאני התם דבמועדו טובא כתיבי בפרשה:

ליתן להם זמנים אחרים. בקונטרס פירשתי להשוות דברי רבי יונה לדברי הש"ס בבלי ועי"ל ליתן להם זמנים אחרים היינו אם עברו י"ד וט"ו ולא קרו שיקראו אחרי כן ולא ס"ל דרשא דולא יעבור והא דתנן במתני' לא פחות ולא יותר היינו לכתחלה וכן מצינו במתני' גבי מילה ותדע דהא תני לקמן בסמוך שזמנו כל החדש וכן פסקו כל הפוסקים:

אם משושן הבירה את למד. אפשר לפרש דלריב"ק פריך אם משושן הבירה את יליף נאמר דדוקא בשושן אל יקראו בי"ד אלא בט"ו ושאר כל המקומות המוקפין יקראו בי"ד אלא דקשה לי לפרש כן משום דבתוספתא משמע דלא השיב ריב"י אלא לת"ק ולא לריב"ק וגם לפי מסקנא דשמעתין הוא כך לכן בחרתי לפרש כמ"ש בקונ':

חרב הכרך ונעשה של עכו"ם וכו'. כתב הר"ן בשם הרמב"ן פירוש בירושלמי שאלו מילתא דר' יהושע בן לוי דלקמן דכרך שחרב מי' בטלנים ולבסוף ישב או שנעשה של עכו"ם מהו והשיבו דק"ו הוא שהרי בכרכים המוקפין חומה שבחוצה לארץ קורין בט"ו אע"פ שהרבה כרכים בחו"ל שלא היו בהן ישראל כלל מימות אחשורוש וכ"ש שלא היה בהן עשרה בטלנין ע"כ והדבר תימא דתלי תניא בדלא תניא היא גופה מנ"ל דבחו"ל קורין כלל וע"ק א"כ דבח"ל קורין בכרכין המוקפין מימות יהושע א"כ אף בח"ל קמיבעי ליה ומאי ק"ו שייך כאן לכן נ"ל פירוש שבקונטרס עיקר ואפשר שזהו כוונת הר"ן שכתב בסוף דבריו ואם הירושלמי מתפרש כך יש ללמוד ממנו שכרכין המוקפין בח"ל קורין בט"ו ע"כ ור"ל שאפשר לפרש הירושלמי כמ"ש בקונטרס וא"כ אין ללמוד ממנו:

ויהי גבולם מחלף וגו' קטת ונהלל וגו' וקשה הא קטת ובהלל בגבול זבולון הוא וכתוב בקרא תחלה ואח"כ כתיב מחלף והוא בגבול נפתלי ולמה שינה הסדר ופירש תחלה ערי נפתלי ואח"כ ערי זבולון וי"ל דמאן דאמר דקרא מסייעא לריב"ח היה שוכן בערי נפתלי והם היו קרובים אליו אך תימא לפ"ו יש בפסוק ויהי גבולם מחלף וגו' שבעה ערים ולמעלה קחשיב וערי המבצר הצדים וגומר חמשה ערים וכתיב בתריה יאדמה והרמה וחצור וקדש ואדרעי ועין חצור ויראון ומגדל אל חרם ובית ענה ובית שמש ערים י"ט ולחשבון זה הם ערים כ"ב לפחות וצ"ע:

לוד ואונו הן הן גי החרשים. וא"ת הא כתיב בנחמיה לוד ואונו גי החרשים וי"ל דמפרש לקרא הכי לוד ואונו הן גי החרשים דאל"כ ה"ל למכתב וגי החרשי' ובבבלי דף ד' ע"א כתב רש"י בד"ה לוד ואונו וגי החרשים מערי בנימן היו כדכתיב ובני אלפעל וגו' ובד"ה מיחסו על שבט בנימין וגמ' גמיר לה ריב"ל מרביה דמוקפות חומה מימות יב"ן הן ובמתני' דערכין תנן תרתי מנייהו דקא מני לוד ואונו אצל ערי חומה שאינן נוהגים אלא מימות יב"ן ע"כ וכתב מהרש"א כך היה גרסתו שם בערכין אבל בכל נוסחא שלפנינו במשנה שם לא מנה אלא אונו וכמ"ש תוס' ע"כ ומסוגיין מבואר דלא תנא שם אלא אונו דהא משני דלא אמר אונו משום דתנינן ויותר קשה לי אמ"ש דגי חרשים מערי בנימין היה והרי מפורש כתיב בד"ה ד' בבני יהודה ושריה הוליד את יואב אבי גי חרשים כי חרשים היו הרי דמערי בבי יהודה היו וצ"ע וא"ת הרי כתיב בנחמיה י"א ובני בימין מגבע וגו' לוד ואובו וגיא חרשים משמע שישבו בני בנימין בגי חרשים י"ל דזהו היה לאחר שעלו מן הגולה שהחזיקו במקומות בני יהודה אך קשה איך קאמר ר"ח לוד ואונו הן הן גיא חרשים הא גיא חרשים בנחלת בני יהודה היו וצ"ל דתרי גיא חרשים היו וצ"ע:

הכל יוצאין בי"ד. בסוגיא זו פירשתי עוד פירושים אחרים ומפני האריכות לא כתבתי אותם ומחו' המאה"ג מהו' גרשון נר"ו כתב דה"פ דלקמן אמרינן מפני מה אמרו חל להיות לכרכים בשבת קורין בע"ש דא"ר חלבו הכל יוצאין בי"ד שהוא זמן קריאתה ובבבלי אמרי' מתני' מני אי ר' אי ר"י וכו' מאי ר' יוסי דתניא חל להיות בע"ש מוקפין וכפרים מקדימין ליום הכביסה ועיירות גדולות קורין בו ביום ר' יוסי אומר אין מוקפין קודמין לעיירות אלא אלו ואלו קורין בו ביום וכו' מ"ט דר' יוסי בכל שנה ושנה מה כל שנה ושנה אין מוקפין קודמין לעיירות אף כאן וכו' ר' חלבו ס"ל לדינא כר' יוסי אבל לא מטעמא אלא ס"ל הטעם דהכל יוצאין בי"ד שהוא זמן קריאתה וקאמר הא דצריך ליתן טעם הנ"ל ולמילף מבכל שנה ושנה דלא בא אלא ללמדך שהמצות נוהגות באדר שני

לזה איצטריך בכל שנה ושנה וכדאמרינן לקמן דף ד' ע"ב ר' אבהו בשם ר"מ בכל שנה ושנה הקיש שנה מעוברת לשנה שאינה מעוברת מה שנה שאינה מעוברת אדר הסמוך לניסן אף שנה שהיא מעוברת אדר הסמוך לניסן ור' חלבו דאמר שם כדי לסמוך גאולה לגאולה טעמא יהיב למאי אמרו בכל שנה ושנה באדר שני כדי לסמוך גאולה לגאולה מש"ה לא יליף מבכל שנה ושנה דמוקפין קורין בע"ש אלא מן הטעם הנ"ל דהכל יוצאין בי"ד שהוא זמן קריאתה עכ"ל ואפשר לפרש כן אך לפי הגירסא שבשקלים דוחק לפרש כן ועמ"ש שם:

ולא עזרא תיקן וכו'. כתב המג"א סימן קל"ה איתא ברי"ף פרק ד' דמגילה ירוש' עזרא תיקן לישראל שיהיו קורין ג' בב"ה ובמנחה עכ"ל וצ"ע דאיתא במרובה שהלכו ישראל ג' ימים בלא תורה בימי משה עמדו הנביאים שביניהם ותקנו שיהא קורין בב' וה' ובשבת וכו' והא דכתב הרי"ף שעזרא תיקן בב' וה' היינו מבין הקרואים כדאיתא בגמ' ע"כ וכ"פ הר"ן ותימא א"כ מאי פריך הש"ס הכא ולא עזרא תיקן הלא מימות משה היו הכפרים צריכין לבוא לעיר בב' וה' לקרות בתורה ואפשר לומר דלא כתבו כן אלא לפי שיטת הבבלי אבל הירושלמי פליג עליה אך קשה אם כן בימא דאף בהא פליג דסובר דעזרא תיקן לקרות בב' וה' וצ"ע:

הלכה ג

בעון קומי ר"ז למה דאת אמר תמן וכו'. ותימא הא כבר שנייא לעיל ונראה דהאי בעון בתרא כלישנא אחרינא הוא ופליג אלישנא קמא:

הלכה ד

אלא כל המעות עד שלא וכו'. כתבו תוס' בב"מ דף מ"ח ע"ב בד"ה מגב' פורים וכו' וא"ת דאמרינן בערכין מעות של צדקה מותר לשנותן בכל מה שירצה ואפילו באו ליד גבאי ואפילו אמר מנורה זו לבה"כ מותר לשנותה למצוה אחרת וי"ל דדוקא בפורים אמרינן הכא דאין לשנות ע"כ וקשה שלא הביאו דברי הירושלמי שמפורש שמעות פורים חלוק משאר צדקה גם מ"ש שמותר לשנותן בכל מה שירצה אפילו משבאו ליד הגבאי צ"ע בערכין שם:

מתניתא פליגא על ר"י. מחו' ה"ה מהרר"ג נר"ו השיב שנ"ל לפ' דדייק מדתבן במתני' זמן עצי כהנים והעם וט"ב וחגיגה והקהל ואס"ד דאינו נוהג אלא בזמן קרבן ה"ל לתנא למתני זמן עצי כהנים סמוך לחגיגה והקהל ומדסמכו ענין לו תשעה באב משמע דנוהג אף שלא בזמן הבית ע"כ ודברי טעם הם אך מדאיתא להך סוגיא בשקלים ובתענית בהאי לישנא ושם לא נזכר מתני' דהכא משמע טפי כפי פי' שבקונ':

מפני התקיעה. כתב הרמב"ם סוף הלכות חגיגה יום הקהל שחל להיות בשבת מאחרין אותו לאחר השבת מפני תקיעת החצוצרות והתחינות שאין דוחין את השבת וכתב הראב"ד א"א ואפילו יו"ט אינו דוחה ופירשו בירושלמי מפני הבימה שבעזרה ויעשו אותה מעי"ט שלא לדחוק את העזרה שמעת מכאן שאינו מעכב את התקיעות כמ"ש וכתב הכ"מ ויש לתמוה על הראב"ד האיך משיג על רבינו מהירושלמי מאחר שדברי רבינו הם ג"כ בירושלמי לדעת אחד מהאמוראים וכו' וכתב הלח"מ ובודאי שלא היה להר"א בנסחת הירוש' ר' בא אמר מפני התקיעה ע"כ ודבריהם תמוהים שעיקר קושית הראב"ד דכיון דע"כ צריכין לדברי ר' יצחק דאל"כ קשיא ליעבד הקהל ביו"ט ראשון של חג אלא מפני הבימה וכן פירש רש"י במסכת סוטה פ"ז א"כ אף כשחל בשבת בימא האי טעמא וזה ברור מיהו נראה דהרמב"ם סובר דטעמא דאין עושין הקהל בי"ט הראשון משום דכתיב במועד בחג הסוכות דמשמע בתוך המועד וכמ"ש תוספות בסוטה שם וכ"נ מפירוש המשניות להרמב"ם שם הלכך אמר הטעם מפני התקיעה ולא מפני הבימה דאפשר בלא בימה אבל תקיעה מצות עשה דכתיב וביום שמחתכם וגו' וא"ת ל"ל הך טעמא הא אף ביו"ט אסור מפני התקיעה וי"ל דסוברים דבי"ט תוקעין מה שאין כן בשבת וכ"מ ברמב"ם כ"ז מהל' כלי המקדש ועמ"ש במסכת סוכה דף י"ב ע"ב בד"ה זאת אומרת וכו' ועיין בתוס' בבבלי ר"פ החליל:

בא להודיעך וכו'. מה שיש לדקדק בסוגיא זו עמ"ש בתענית בתוס' דף ז' ע"א וע"ב:

הלכה ה

נאמרה למשה בסיני וכו'. כתב בי"מ כשנאמר לו פרשת עמלק ולא יקשה דא"כ או ה"ל למכתבה ולא השתא בתר נבואות שנאמרו אחריה דאין מוקדם ומאוחר בתורה ונראה שלא הודיעה מרע"ה לדורות דא"כ מיחזי כי חוכא ואיטלולא ענין צערם ושקם ותעניתם אילו ידעו את המגלה ומעשיה כבר אלא לא הודיעה ומ"מ לא הוי חדוש מצוה נבואיית מכיון דהא נאמרה בסיני ואפשר שמסרה ביד יחידי הדור ולא ידעוה מרדכי ואסתר וסיעתם ע"כ ודבריו תמוהים מאד בפרט מ"ש ולא יקשה דא"כ אז ה"ל למכתבה וכו' הוא דבר שאין לו שחר דמ"ש מגילה משאר דברי נביאים וכתובים דהכל נאמר למשה בסיני אפילו מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש לכך פי' שבקונטרס עיקר דגרסי' בבבלי דף ז' כתנאי כתב זאת מ"ש כאן זכרון מ"ש במשנה תורה בספר מ"ש בנביאים דברי ר' יהושע ר"א המודעי או כתב זאת מ"ש כאן ובמשנה תורה זכרון מ"ש בנביאים בספר מ"ש במגילה ע"כ והשתא ריב"ל סובר כר"י בחדא אלא דמרבה מגילה מדכתיב כתב ודברים נכונים הם:

מוטב שיקדים כספו וכו'. כתב בי"מ דהיינו שקלים שמביאין באדר כדתנן בא' באדר משמיעין וכו' ואיכא למידק שהבאת השקלים באדר משום דמניסן ואילך תורמין מתרומה חדשה וכו' והאיך תלי הכא טעמא משום קדימתן להמן וכו' עיין שם שהאריך נראה שפירש דמוטב שיקדים היינו שיתחילו מראש חודש אדר לשקול ולכך קשיא ליה אבל לפמ"ש בקונטרס לק"מ:

הדא אמרה אדר הראשון תוספת. כתב המג"א בא"ח סימן נ"ה ס"ק י' משמע דאם שבת י"ג מעוברת אותן שנולד באדר ראשון נעשה בן י"ג באדר ראשון וכ"כ הלבוש וצ"ע דהא מי שנולד בשנה פשוטה אינו נעשה בר מצוה עד א"ש ה"ה זה שנולד בשנת העיבור כיון דאשתקד היתה שנת פשוטה ונעשה בן י"ב באדר סתם א"כ לא מלאו לו שנת י"ג עד אדר שני וכו' לכן נ"ל דנעשה ב"מ באדר שני ע"כ ול"נ עיקר כסתמא דש"ע וכלבוש דכיון דאדר ראשון תוספת כדמסיק כאן וכ"כ תוס' בפ"ק דר"ה א"כ זה שנולד בשנה מעוברת באדר ראשון לא נולד באדר כי אם בתוספת ואיך נאמר שימתין עד אדר שני ולא דמיא כלל למי שנולד בשנה פשוטה שהרי זה באדר נולד לפיכך צריך להמתין עד אדר והיינו אדר שני שהוא עיקר וזה ברור והש"ע לשיטתו אזיל שפסק בסימן תקס"ח סעיף ז' כשאירע יום שמת בו אביו או אמו באדר והשנה מעוברת יתענה באדר שני והיינו מטעם הנ"ל שהשני הוא העיקר ודלא כמ"ש בהג"ה שם מיהו מודינא בהא שאם מת אביו בשנה מעוברת באדר ראשון שיתענה באדר ראשון והדברים ברורים:

לעולם שני חדשים וכו'. כתב תוס' בר"ה דף י"ע ע"ב בד"ה אדר וכו' ובירו' דמגילה איכא פלוגתא דקאמרינן התם עוקבא וכו' ולבסוף דחו לה דקסבר רצו שלשים רצו ירח ע"כ וקשה שלפי כגירסת שלפנינו וכמ"ש בקונטרס אין המסקנא כן דאדרבה לעולם הראשון מלא ונ"ל דגירסתם היא לעולם שני חדשים חסירין עיבר את הראשון וכו' וה"פ אע"ג דלכתחילה עבדינן שניהן חסירין מ"מ אם עיבר הראשון מה שעשה עשו' אבל השני אם עירבו לאו כלום הוא דלעולם אדר הסמוך לניסן חסר וכאשר הגהתי כ"נ עיקר דבבבלי שם גרסי' העיד ריב"ל משום קהלא קדישא שבירושלים על שני אדרים שמקדשים אותן ביום עיבוריהן למימרא דחסירין עבדינן מלאין לא עבדינן:

הלכה ו

שוחקין עצי בשמים למילה בי"ע וכו'. וקשה מאי קפריך התם היינו טעמא דחזי לקדרה וה"ל מלאכת אוכל נפש דשרי וכ"מ בבבלי בשבת דף קלד וכבר נכלל במאי דתנן במתני' וע"ק למה סתמו הפוסקים דלעולם שוחקין הכמון בי"ט והא ר' יוסי הוא דקאמר דדוקא לאחר מילה הוא דשרי:

תמן לשני דברים וכו'. בבבלי בחולין דף ע"א ע"ב גרסי' א"ר יוחנן אתרו ביה משום או"ב ולא אתרו בו משום עכו"ם חייב ורשב"ל אמר כי אתרו ביה פטור כי לא אתרו ביה נמי פטור ואזדו לטעמייהו דכי אתא רב דימי אמר חייבי מיתות שוגגין וחייבי מלקות שוגגין ודבר אחר ר"א חייב ורשב"ל אומר חייב וכו' וצריכא דאי אשמועינן בהא בהך קאמר רשב"ל אבל בהא אימא מודי לר"י ע"כ ופרש"י אבל בהא בחייבי מיתות שוגגין ודבר אחר כגון ממון דחדא בגופא וחדא בממונו אימא תרווייהו רמו עליה וכו' וכן צ"ל לר"י ע"כ וע"ש במהרש"א וקשה לפרש ודבר אחר דוקא אממון דמי סני ליה לשנות ממון ועוד דלפי פירוש רש"י ה"ל לש"ס לפרש הצריכותא שהרי דבר חדש הוא לחלק בין דתרווייהו בגופו או חדא בגופו וחדא בממונו לכן נ"ל דהאי ודבר אחר היינו שיש עוד דבר אחר באותו איסור עצמו נוסף על המיתה או על המלקות כגון שבת דאית ביה כרת ויה"כ דאית ביה לאו והמאנס את הממזרת דיש בו לאו וממון החובל בחבירו בי"ט דלא דמיא לפלוגתא דאו"ב ועכו"ם שהן ב' דברים והשתא לכך א"צ לפרש הצריכותא דאי אשמועינן בהא שהם דבר אחד הוא דפוטר רשב"ל וכדאמרי' כאן דיש לחלק בין ב' דברים לדבר א' והדברים ברורים למעיין:

הלכה ח

ניתני אין בין בהרת גדולה לבהרת קטנה. קצת קשה אי הוה תני הכי ה"א דוקא המוחלט בפסיון דהיינו בהרת גדולה אבל המוחלט בשער לבן או במחיה אינו חלוק מן המוסגר ועוד איצטרך לאשמועינן דאפילו הבא מתחלה כולו לבן טעון הסגר ואינו טעון פריעה ופרימה כדתנן בנגעים פ"ח:

סופה מסייעא לר' לעזר הטהור וכו'. נראה דקאי אמתני' דפ"ח דנגעים דכולא פירקא איירי בפרח בכולו ורישא דהך מתני' אם בכולו פרחה כאחת מתוך הטהרה טמא בתוך הטומאה טהור הטהר מתוך הסגר פטור וכו' וניחא לי בזה שהרמב"ם השמיע דין זה דפרח מתוך הסגר שיהא טעון צפרים אע"ג דר' יוחנן סבר כן משום דמתני' מסייעא לר' לעזר ואע"ג דברייתא מסייעא לר' יוחנן לא שבקינן מתני' ועבדינן כברייתא:

כל ימי הנגע בו את שטומאתו וכו'. וקשה א"כ שילוח נמי לא ליבעי דהא בהאי קרא כתיב שילוח וכי תימא ה"נ תיקשי מתני' ליחשוב נמי הא וכה"ג פריך בבבלי וי"ל דמרבה מוסגר לשילוח מדכתיב טמא הוא בדד ישב וגו' משמע כל שהוא טמא בדד ישב:

הלכה ט

שכן אפי' ספרים אינן נכתבין כן. כתב בי"ד סי' ר"פ ס"א בהג"ה וי"א דמותר לדבק עליו קלף מבחוץ וכו' וכן אם נחסר דבר כותבין על הקלף הדבוק ע"כ ותימא דהשתא שתי

עורות בדף אחד אסור כ"ש לכתוב על המטלית הדבוק מבחוץ וכ"ש שראיתי שלפעמים ג' או ד' מטלית בדף אחד וכתוב עליהן ומה שהביא מהרי"ק בתשובה סי' קכ"ב ראיה מהא דאמרי' לקמן ודובקין בדבק כבר פירשנו שם באופן שאין שום סתירה לכאן והוא הנכון דשם לענין תפילין איירי דליכא מ"ד דמטלית כשר וצע"ג. כתבו תוס' במנחות דף ל"ב ע"א בד"ה דלמא להשלים פי' בקונטרס שאם חסרה מזוזה שיטה אחת אי לאו דאין מורידין היו נוטלין שיטה אחת מס"ת ותופרין במזוזה והא דאמרינן בירושלמי דתפילין ומזוזות אין נכתבין אלא על עור אחד ההיא בשלא תפר העורות זה בזה ע"כ ותימא הא אפילו בס"ת אמרי' כאן כה"ג אסור וס"ת ודאי בתפר איירי וצ"ע:

ספרים שכתבן כתפילין וכו'. אפירוש שבקונטרס קשיא הא תפילין ומזוזות פסולין אם נכתבו יוונית גם אין טעם בדבר לכן נ"ל דה"פ ספרים שכתבן בכתב קטן כמו שכותבין תפילין ומזוזות אין תולין בהן שאין ניכר דלשם תליה נכתב ותפילין ומזוזות שכתבן בכתב גדול כמו שכותבין הספרי' תולין בהן שניכר דלשם תליה נכתב ואיירי בשכתב כן בתחלה ע"י תלייה דאל"כ ה"ל שלא כסדרן ור"ז קאמר אם היה כותב שני הכתבים בס"ת אם כתב פ' אחת בכתב גדול ואחר כך פ' כולה בכתב גדול כשר אבל אם פרשה אחת כתב בכתב גדול וקטן פסול דמיחזי כמנומר וה"ג היה כותב אלה עם זה ועם זה אם היתה וכו' ור"ז בשם ראב"ח אמר דיש לכתוב ס"ת ותפילין בכתב אחד דהיינו בכתב ממוצע ולא גדול ולא קטן ונסתייעתי לסברא זו ממ"ש הרשב"ץ כיון שהכתיבה נתלית בכתיבה דקה יותר מכתיבת שאר הדף מינכרה מילתא דלשם תליה כתבה ע"כ ומביאו הרב"י בי"ד בב"ה ריש סי' רעו ע"ש:

אתיא דאשיין בר נדבה כר"י דתני עירב את האותיות וכו'. הרשב"א פי מלמעלה פסול לפי שעד שלא נעשית אות נפסלה צורתה והלכך אסור לגרוד דה"ל כחק תוכות שלא נעשית אות מעולם עד עכשיו שהוא בא לגורדה אבל כשנדבקה מלמטה נו של תפארתינו כיון שכבר נגמר האות קודם הדיבוק כשר אבל אם תפארתך שהכ"ף דבוקה באמצעיתה להתי"ו מבעיא ליה אם הוה כלמעלה או כלמטה וכו' ע"כ ובב"י בא"ח סי' ל"ב מביאו לדברי הרשב"א ותימא לפי פירושו לא אתיא כלל הא דאשיין לדר"י ונראה דגרם לו זה שלא ראה אלא סוגיא דברכות כמפורש בדבריו ושם לא נזכרו דברי אשיין אבל מכאן מוכח כמ"ש בקונ' ולא איירי כלל בדיבוק:

או מפני שיש בהן חול. כתב הר"א מזרחי בתשובה סי' א' שיש שאמרו שמלת אני הוא שם ושאני ה' אלהיכם הם ג' שמות והשיב שלא מצא שאני הוא שם ע"ש וקשה ולמה לא הביא ראיה מבוררת מסוגין שאני חול:

פתוחה מראשה סתומה. מה שפירשתי בקונטרס הוא ע"פ שיטת הרמב"ם אבל הרא"ש חולק בדבר ויש לו גירסא אחרת בסוגיין ועיין בב"י בסימן ער"ה וסימן רפ"ח בי"ד ובתוספות דמנחות דף ל"ב בד"ה והאידנא וכו' פירשו בה פירוש אחר ע"ש:

צריך לכתוב ה"א למטה מארכובתו של למ"ד וכו'. כתב בספר אור תורה ונ"ל שאילו היתה כוונתו למטה ממש הא תו ל"ל לכן נ"ל שסוף מאמר זה מורה כוונתו שה"א נכתבת לבדה וכיון שאינה סמוכה ללמ"ד למטה ממנה קרי לה וכו' ע"כ ואיני יודע לכוין דבריו להוציא המאמר הכתוב בירושלמי ובמדרש רבה פרשת בשלח מפשטו בשביל דברים שנאמרו במסורה וגם שאפשר לכוין שניהם דצריך הרחקה ללמד שחסר אות וצריך השפלה ללמד על האנחה וצעקת הוי וכמפורש במדרש שם וזה ברור גם מה שכתב בספר ידי משה אינו נכון לפי מ"ש כאן:

אף בקרע כן. במנחות דף ל"א גרסינן אר"ז אמר רב חננאל א"ר קרע הבא בשני שיטין יתפור בשלש אל יתפור ע"כ וקשה דכאן קאמר ר"ז בשם ר"ת דאף שלש יתפור וי"ל דמסיק התם דבחדתא לית לן בה א"כ הכא בחדתא איירי דומיא דהשמיט שנעשה מתחלה ודוקא ג' הוא דיתפור אבל ד' אפילו אחדתא לא יתפור וזה מדוקדק בלשון הרמב"ם פ"ט מה"ת ז"ל אבל אם ניכר הגויל שהוא עפיץ תופר אפילו קרע הבא בתוך ג' ול"ק סתם תופר אלא ודאי דאף בחדתא תוך ד' לא יתפור וכמ"ש:

וכורכין בשיער וטולין במטלית ודובקין בדבק. כתב הנ"י וכורכין וטולין במטלית כלומר אם נקרע הגויל או הקלף עושין לו מבחוץ טלאי של בגד ותופרין או תופרין אותו בגידים ע"כ מדבריו דוכורכין בשיער נמי אנקרע קאי ותימא איך יכרוך בשיער הקרע וא"ל שלא היתה בגירסתו וכורכין בשיער שהרי אף בדברי הרי"ף שמביא הירושלמי כתוב כן וע"ק לפי דבריו אף ודובקין בדבק ותופרין וכו' אקרע קאי ומלשון הירושלמי משמע שלכתחלה דובקין בדבק ועוד אי אס"ת קאי מאי מהני הדבק הא יקרע בגלילה וכמו שכתב הרא"ש בשם הר"ם לכן נראה לי דכולן אתפילין קאי דומיא דכורכן בשיער וכמ"ש בקונט' ועמש"ל ואף שהר"ף כתב להירושל' הזה בסוף הלכות ס"ת יש לומר דללמוד ממנו דיני ס"ת שכתבו שם דכ"ש הוא מתפילין:

שכן הוא שם חול במקום אחר. ותימא א"כ אלקים נמי יהא מותר למחוק שהרי הוא שם חול במקום אחר כמו זובח לאלקים יחרם וכן שם אדנות אבל בבבלי בשבועות דף ל"ה גרסינן ר' יוסי אומר צבאות כולן נמחק שלא נקרא צבאות אלא על שם ישראל שנאמר והוצאתי את צבאותי' את עמי בני ישראל ממצרים וזו היא הגירסא הנכונה לענ"ד אבל במ"ס רפ"ד הגירסא כמו שהיא לפנינו כאן בירושלמי וצ"ע:

הוי דו אמר הללויה. כתב התוי"ט בסוכה פ"ד משנה ו'. אע"ג דהירושלמי חולק עם גמרא דידן דהא לגמרא דידן רב אמר הללויה שתים נ"ל דל"ק דודאי הא דאר"ח על תהלים דר"מ הא דהעיד רב על תהלים דר"ח חלוקים הם אבל הירושלמי לא ידע עדותו של רב מתהלים דר"ח וכו' אבל גמ' דידן ידע נמי אידך היינו עדות רב על תהלים דר"ח ושזה עיקר לרב לסמוך על תהילים דר"ח ע"כ והדבר תימא דמדבריו משמע שהאמת שרב אמר שני דברים משמיה דר"ח אלא שסמוך עצמו על תהלים דר"ח עצמו אם כן עדיין תיקשי דר"ח אדר"ח ולפמ"ש בקונטרס בלשון הראשון לק"מ ובבלי והירושלמי שוים. ומה שיש לדקדק עוד בסוגיא זו ע"ש בסוכה דף מ"ה:

הלכה י

אי כהן יכיל מרובה בגדים וכו'. וכן הגירסא בבבלי בהוריות וכ"ה בת"כ וקשה מנ"ל למעט מרובה בבגדים דלמא אתי למעט שאר כהנים דאי כהן ה"א אפילו כהן הדיוט דאי לא אייתר המשיח לא ממעטינן מרובה בגדים כדמוכח בסמוך וי"ל דמה"א דהכהן היינו ממעטינן כהנים הדיוטים ועכ"ל המשיח למעט מרובה בגדים והילקוט פ' ויקרא ראיתי שגורס אי כהן יכול כהן הדיוט ת"ל המשיח ואין גירסא זו נכונה בעיני וכמ"ש ובק"א ובז"ר לא הרגישו בזה וצ"ע:

הלכה יא

ואת הפרות העלי עולות. בבבלי פ"ב דעכו"ם דף כ"ד פריך דלמא בבמת יחיד דא"ר אדא בר אהבה מנין לעולת נקבה שכשרה בבמת יחיד דכתיב ויקח שמואל טלה חלב ויעלהו לעולה ויעלהו זכר משמע ארנב"י ויעלה כתיב ע"כ א"כ ליכא למשמע מינה היתירה לעכו"ם להקריב נקבה בבמה גדולה מיהו הירושלמי לשיטתו דאמרי' לקמן דף ט' א"ר אבא בר כהנא ג' עבירות הותרו בשיו של שמואל הוא ועורו ומחוסר זמן ולוי היה ע"כ ואס"ד דסובר דנקבה היתה ה"ל למיחשב נמי הא אלא ודאי דסובר דויעלהו כתיב וזכר היה ואפילו בבמת יחיד נקבה פסולה לעולה וגבי פרות התירו להקריב נקנות משום דקרבן עכו"ם היה אך קשה דבבבלי שם פריך לר"א דאמר דאין לוקחין קרבנות מעכו"ם דחיישינן לרביעה מהא דכתיב ואת הפרות העלו עולה לה' ומשני הוראת שעה היתה ה"נ מסתברא דאלת"ה עולת נקבה מי איכא ומאי קושיא דלמא בבמת יחיד וכדר"א בר אהבה ומאי דייק ליה מדהוה נקבה הא איכא לשנויי דשאני התם דקרבן עכו"ם היה שמתחלה נתנו את הפרות לעולות ובזבחים תניא דקרבן עכו"ם זכרים ונקבות לעולות וי"ל אס"ד דאין נקבה בבמת יחיד ומטעם דהוה קרבן עכו"ם הוא דהתירו נקבה א"כ לא היה לישראל להקריבן כי היכא דבזמן הזה מותרים העכו"ם להקריב בבמה אסור

לישראל לסייען כדא"ר בא בסמוך א"כ ה"נ בשעת היתר הבמות אין לישראל להקריב קרבן שאסור לישראל להקריב ודוחק וע"ק בזבחים דף ק"כ גרסינן ת"כ דר"י דברים שבין במה גדולה לבמה קטנה קרן וכו' ולא קחשיב לעולת נקבה שכשרה בבמה קטנה מיהו י"ל דמסיפא איכא למידק איפכא דקחשיב דברים ששותה במה קטנה לבמה גדולה ולא קחשיב דבשניהם בעינן עולת זכר דוקא וצ"ע וראיתי להרב בעל משנה למלך שכתב סוף הלכות מעשה הקרבנות ומ"ש רבינו ואסור לישראל לסייען הוא בירושלמי פרק קמא דמגילה ע"כ ולא ידעתי למה אמר שהוא בירושלמי הלא כמו כן הוא מפורש בבבלי בזבחים דף קט"ו ע"ב ע"ש:

כבר נאמר לי כירק עשב וכו'. וקשה הא תחלה כתיב ויבן נח מזבח ויקח מכל הבהמה הטהורה וגו' ויעל עולות במזבח ואח"כ כתיב כירק עשב נתתי לכם את כל וי"ל אין מוקדם ומאוחר בתורה אך צ"ע מנ"ל לומר כן:

ע"ד דרבי לעזר מהו שתהא כשרה בבמה. בקונטרס פירשתי דקאי אהא דאר"ל דמקשינן חטאת לאשם וכ"מ בזבחים דף קט"ו אך קשה לי אפילו לרבנן נמי תיבעי ליה דהא אינהו סברי דבבמה קטנה לא הקריבו חובות א"כ אין חילוק בין אשם לחטאת אלא דעיקר בעיא משום דעולה היא א"כ אף לרבנן נמי איכא לספוקי והיה נ"ל לומר דקאי אהא דאמר ר' לעזר בכריתות פרק ו' מתנדב אדם אשם תלוי בכל יום וקמיבעיא ליה עולה הבאה מחמת אשם מי הויא כנידר ונידב כיון דמצינו אשם שבא בנדבה או דלמא האי עולה מיהת מחמת אדם חובה באה ופשיט דזה הכלל אתי לרבויי עולה הבאה מחמת אשם דהואיל ואשם נידר ונידב הוא בשום מקום וכל שאינו נידר ונידב דסיפא היינו שאינו נידר לעולה והכי משמע טפי לפרש לחומרא ועיין בטור וב"י ומג"א בא"א סי' א':

אבנים פסולות וכו' ומוקצה ונעבד. בתמורה דף כ"ח ע"ב פירש"י ונעבד נמי הוה לא ידענא מהיכא נפקא ועוד שם פירש בד"ה וכלי אשרה שהקריב בכלי אשרה באותו שהיה משמש לאשרה שמש לשם ע"כ וכבר פירשתי בקונטרס מהיכן יליף נעבד גם נראה לי דהא דקאמר האם בכלי אשרה היינו באבנים פסולות דאילו שאר משמשים אינן מוזכרים בקרא ועוד צריכין לחלק בין הירושלמי ובין הכא והתם רבי אדא בר כהנא אמרה דאילו שאר משמשים:

הלכה יב

כגון הדא בית עמון אלא שזה מפסיק וזה אינו מפסיק. במנחות דף קי"ח ע"ב גרסי' כגון בי כנישתא דמעון ופירש"י משם היו רואין את שילה ולא היה דבר מפסיק ע"כ ותימא שלא ראה דברי הירושלמי דאדרבה דבי כנישתא דמעון היה מפסיק וצ"ע:

מעתה אם אין ארון אין פסח. בבבלי בזבחים דף קיט משני א"ל הא מני ר"ש היא דאמר אף ציבור וכו' והכא לא קרב מעשר בהמה ואיתקש מעשר דגן למעשר בהמה ע"כ דסובר סתם דבנוב וגבעון מעשר שני נאכל בכל ערי ישראל וכתבו תוס' ה"ר המ"ל רבנן היא דאמרי חובות ליחיד לא קרבו בשעת היתר הבמות וכו' ע"כ ול"נ דקמ"ל דאף ר"ש סובר דמעשר שני לא אכלו בנוב וגבעון דוקא ולאפוקי ממ"ד הכא וכן היה רש"א מעשר שני בנוב וגבעון:

הדרן עלך פרק מגילה נקראת

פרק ב

הלכה א

הדא היא דתנינן בכל לשון לא יצא. וקשה תיקשי ליה רישא דמתני' דה"ל קראה על פה וי"ל דסובר הש"ס דזה לא דמיא לקורא על פה כיון שהוא מתרגם כל תיבה מתוך הכתב עברי:

שמואל כדעתיה וכו'. כתב הריב"ש בתשובה סימן ש"ץ בשם הר"ן והא דשמואל משמע דאתיא דלא כגמרין דאמרי' היכי דמי אילמא אשורית וקרי לה יונית על פה הוא וכו' ולשמואל בירושלמי משמע דכה"ג לא קרי לה ע"פ כיון שמתוך הכתב הוא מתרגם ואפשר היה לומר דלא פליגי דכי אמרינן הכי בגמ' דילן היינו למאי דמוקמי מתני' בלעז' יוני דוקא דאלמא ס"ל שאפילו השומע מבין הענין אינו יוצא אלא בלשון ידוע דהיינו יוני ומשום הכי אמרי' דע"פ הוא לפי שאין לשון הכתוב נוטה יותר ללשון אחר מלשון יוני ולשון אחר הוא פסול אבל למאי דמסקינן דכל הלשונות כשרים למכיר בהן דאלמא כל שמבין הענין יוצא אפשר דלא פליגי אדשמואל דירוש' שכיון שכל הלשון מי שמתרגם באיזה לשון על המגילה עברית הכתובה לפניו לאו ע"פ מקרי שכונת הענין כתוב הוא דפסול דע"פ מפקינן ליה דמה להלן בספר אף כאן בספר וכיון שלועז מתוך הספר בספר מיקרי ע"כ ותימא דגרסי' בבבלי קראה תרגום בכל לשון לא יצא היכי דמי אילימא דכתיבא מקרא וקראה תרגום היינו על פה לא צריכא דכתיבא תרגום וקראה תרגום ואס"ד דסובר הבבלי דאם מתרגם מתוך כתב העברי לא היה על פה א"כ מאי פריך הא אי לא תנן במתני' בכל לשון לא יצא ה"א דכתיבא מקרא וקראה תרגום לאו היינו בעל פה וכפי מסקנתו של הר"ן וצע"ג:

הלכה ב

היה כותבה דורשה. כתב הכל בו בהלכות פורים ומנדין כל העובר ועושה מלאכה בפורים והירושלמי מוכיח שמותר בעשיית מלאכה מדאמר היה כותבה דורשה וזה נוכל לדחות שזה אפשר שר"ל בשעת הדחק שלא היה להם מגילה אחרת לקרות עד שיכתבנה וא"ת והרי יש לו זאת שמעתיק ממנה נוכל לומר שהיתה שאולה ממי שהוא רוצה להשיבה אליו ואינו מניחה להם לזכות ע"כ ולא ידעתי מהו הלחץ הגדול הזה דהא אסיקנ' דאיירי בכרכים וכמו שפי' בקונ' וכ"כ הר"ן א"כ בלא"ה אין ראיה מכאן:

ר"י בעי היה זה צריך לפשוטה וכו'. כן הגירסא גם בפ"ב דברכות משמע מדלא איפשיטא אזלינן לחומרא ובש"ע סי' תקפ"ח פסק דמוציא שניהן ויש לתמוה מנ"ל הא וראיתי בר"ן פ"ה דר"ה דל"ג ר"י בעי אלא והוא ששמען על הסדר היה זה צריך וכו' וצ"ע:

לא מסתברא דבקורא משערינן. כתב הרשב"א ריש פ"ב דברכות בירושלמי מסיק דבקרא משערינן ונראה דגרס א"ר מנא מסתברא בקורא משערינן וכן הגירסא בש"ס פ"ב דברכות אלא שיש לתמוה שהרשב"א מעתיק שם לשון הירושלמי וגורס א"ר מנא לא מסתברא דבקורא משערינן ע"כ נראה שהוא מפרש א"ר מנא לא מסתברא בענין אחר אלא דבקורא משערינן ומצינו כיוצא בזה בש"ס דילן:

מנשה הוה יתיב וכו' א"ל חזור לך וכו'. כתב המרדכי ואיכא למימר דלא פליג אמתני' דאם קראה מתנמנם מאחר שהוציאה מפיו יצא אבל אם שמעה מתנמנם לא יצא וכ"פ בש"ע סי' תר"ף ולפמ"ש בקונטרס דאק"ש קאי לק"מ וא"ת מ"ש הא במגילה נמי בעינן שיכוין לבו כדתנן במתני' י"ל דק"ש קבלת עול מלכות שמים בעינן שיהא ער ממש שיכוין בכל לבו:

ולא חזר חד מנהון. כתב הב"י סי' תר"ץ ואיכא למידק דהל"ל ולא אהדר מ"ד יהודיים דההוא הוא דטעי אבל ההוא דאמר יהודים דשפיר קאמר לא ה"ל למהדריה וי"ל דלא נחית תלמודא השתא לאשמועינן הי מנייהו דשפיר קאמר אלא לאשמועינן דלא אהדר למאן דטעי ומש"ה קאמר ולא הדר חד מנייהו דאיכא פלוגתא אי קרינן יהודים או יהודיים והאי דקאמר האי עובדא לא ידע היכי הוה קושטא דמילתא ומיהו רב ודאי הוה ידע ומדלא אהדר חד מינייהו אלמא אין מדקדקין בטעיותיה ע"כ ול"נ דלק"מ דודאי איכא במגילה דוכתא דכתיב יהודים ודוכתא דכתיב יהודיים וחד הוה קרי בכולה מגילה יהודים וחד הוה קרי כולה יהודיים ואפ"ה לא הדר חד מינהון אע"ג דשניהם לא קראו כהוגן וזה נראה עיקר:

הלכה ג

והוא שיצא קודם להשאיר המזרח וכו'. לפי מאי דפירשתי עלו דברי ר' יוסה בקושיא כדפריך ר' בון בר חייא מיהו גירסת הר"ן בן עיר שעקר דירתו חייב כאן וכאן לפ"ז צ"ל דבסיפא גורסין בן כרך שעקר דירתו בליל י"ד נפטר מכאן ומדברי הרמב"ן נראה דגרס גם בבן כרך שהלך לעיר שחייב כאן וכאן וכל זה כפירש"י אבל פי' הרא"ש דרבא אבן עיר נמי קאי אי אפשר לפרשו בדברי ר' חייא וצ"ע:

הלכה ה

דתנינן חמשתי אחרייתא וכו'. הרא"פ פי' בפ"ב דברכות אלא שהתנא בא להודיע שהוא רוצה להשמיע לנו דבר חידוש ולפיכך תני לה בבא בפני עצמה שאילו היה חושבו בסיפא לא היינו מרגישים שרוצה להשמיענו שום חידוש והחידוש הוא דר"י היא ולא רבנן ע"כ ובשדה יהושע כתב בשם מהרש"ם ליתני בהדי ה' דסיפא ואמאי תני לה ביני וביני אלא משום דר"י היא ודמי לרישא בחד צד דגבי שמע פסול ואפי' בדיעבד וכן בבהמ"ז ואילו גבי ברכה דתרומה כשר בדיעבד ולאשמועינן דאינו בכלל האחרים דיש מקום לפסול אפילו בדיעבד תני ליה ביני וביני דהני אחרינא דסיפא כשרין בכ"מ בדיעבד ע"כ ודבריהם אינן מחוורים כלל שאין זה מדרך התנא לשנות מנינא שלא בדקדוק ויסתרנו בשביל מכוון נסתר וגם דבריהם אינן מדוקדקים בלשון הש"ס לכן נ"ל מה שפירשתי בקונט' עיקר:

מפני חמותה וכו'. מה שיש לדקדק בסוגיא זו עיין במסכת שבת פרק במה מדליקין:

ואנן חמיי רבנן מקדמין לעיבורה. בשבת דף ט' הגירסא וכן חמיין וכו' וכתבתי שם דה"ג מצוה להקדים כדי לזרז וכן חמיין כו' וה"פ מצוה להקדים להדליק נר של שבת מבע"י כדי לזרז עצמו למצות שבת וכן רואין שחכמים מקדימין עצמן כשעולין לעיבור שנה והיינו כדי לזרז ע"כ והבוחר יבחר:

הלכה ז

ורבנן אמרי הבא מן העלייה כשר. וקשה א"כ למה ידחה קצירתו שבת וא"ל דמצוה לקצור לשמו א"כ קצירת היום לאו כבא מן העלייה הוא מה שיש לדקדק בסוגיא דבסמוך עיין ספ"ק דר"ה:

הדרן עלך פרק הקורא למפרע

פרק ג

הלכה א

מהו ליקח אבנים וכו'. כתב בהג"א מא"ז פ' ב"ה ואסור ליקח אבנים מבה"כ ישנה כדי לבנות חדשה כי ליכא דוכתא לצלויי ע"כ. וכ"ה בהג"ה בש"ע סי' קנ"ב וכבר השיב הב"ח על דברי הג"ה זו ע"ש ול"נ דבבה"כ שנפל איירי ואין שם אלא אבנים ואפ"ה אסור משום חרבן מקום מיהו אי איכא דוכתא לצלויי סובר הא"ז דמותר דלא מהני מה שמניחים שם כיון שיש להם מקום אחר להתפלל ודברי הא"ז לקוחים מדברי הירוש' שכן דרכו בהרבה מקומות ועי' בט"ז שם:

לא דאסור אלא מן גו דנפשהון עגומה וכו'. כתב בש"ע א"ח סי' קמ"ג סעי' ב' בהג"ה אבל בחומשים שלנו אפי' כל ה' ספרים ביחד אין לברך עליהם וכ' המג"א ומ"מ קורין בלא ברכה שלא תשתכח תורת קריאה ומשמע שהחזן קורא בקול רם כמו בשאר פעמים ע"כ ותימא איך דוחה דברי הירושלמי דמפורש כאן דמוטב שלא לקרות כלל מלקרות בחומשין כדי שישימו על לבם לקנות ס"ת שלימה כ"ש שבחומשים שלנו אסור לקרות כדי שיהא לבן עגומה וכ"מ בב"י ע"ש וצ"ע:

הלכה ב

ולא זכר יואש המלך. כתבו תוס' במנחות דף ל"ב ע"ב בד"ה הא מורידין וכו' ר' זעירא כתב ולא זכר יואש המלך ולא כתב כדכתיב המלך יואש ע"כ ותימה אדרבה בד"ה ב' כתיב ולא זכר יואש המלך כדכתב ר' זעירה וצריכין לומר כדפירשתי בקונטרס דר"ז סובר דאפי' ד' כותבין וצריכין לומר דגירסת תוס' בירושלמי היתה ר"ז כתב ולא זכר המלך יואש וע"ז כתבו כדכתב יואש המלך ולפ"ז צריכין להפוך גם הגירסא בתוס' ודוחק גדול הוא:

אם כר"מ וכו'. גירסת הרא"ש במתניתין אין מוכרין של רבים ליחיד דברי רבי יהודה:

אם כר"מ מוכרין וכו'. כתב הר"ן בד"ה אין מוכרין של רבים ליחיד וכו' אין מוכרין בה"כ אלא על תנאי וכו' וא"ת כיון דס"ל לר"מ שאין מוכרין אפילו מרבים ליחיד וכ"ש להוציא' לחולין א"כ למה צריך תנאי הא בקדושתיה קיימי כבר נשמר מזה רש"י שפי' דהיינו טעמא כדי שלא יראו המוכרין כמזלזלין בקדושתיה וכאילו אינן חפצים בה א"נ מתני' מילי מילי קתני דכשמוכרין אותו ממכר עולם צריך שלא יורידוהו מקדושתיה ואם מורידין אותו אין מוכרין אלא על תנאי ע"כ ותימא שלא ראה שקושייתו היא קושית הירושלמי ותרוציו אין נראין להירושלמי דאתירוצי קמא קשה דמסיפא משמע דעל תנאי מותרין להשתמש בו אפי' לדברים של חול וברישא משמע דבקדושה קאי ואתירוצא

בתרא קשה דאם כן ליערבינהו וליתנינהו אין מוכרין ב"ה אלא על תנאי אפי' משל רבים ליחיד מפני שמורידין וכו' אבל לתירוצו של ר"י דמוקמת לה בס"ת ניחא:

הלכה ג

מיקל לנשיא דשטחין וכו'. מהכא שמעינן דאפי' על גג של בית המדרש וה"ה לבה"כ אסור להשתמש ונראה שמכאן פסק ר"י דאסור להשתמש בגג בה"כ ועי' במרדכי פ"ק דשבת ומביאו הב"י בא"ח סי' קנ"א:

ספרא אימתן הוה וכו'. בגליון כתב וז"ל וס"ד שרבי אבהו עבר שלא לשום צורך אר"ז לא אלא ספרא פי מקרי דרדקי היה בבה"מ שהיה לו אימה מהנערים שהלכו במגרש לטייל ולא היה יכול לסלקם ואם לא היה רבי אבהו עובר לא היה יכול לפנות משם הנערים ולא הלך שם בחנם ודוק מ"כ ע"כ ואין פירוש זה מדוקדק בלשון הש"ס לכן נ"ל פי' שבקונט' עיקר:

הלכה ד

תני שמואל וכו'. נ"ל דה"פ דאהך ברייתא דתניא בה איזו היא שבת שנייה וכו' קשה קושית רנב"י דא"כ כשחל י"ד בע"ש ט"ו בשבת ואין זכר לנס ע"כ לומר שבט"ו שחל להיות בשבת קורין זכור והא דתני בברייתא איזו היא שבת שניה כל שחל פורים להיות בתוכה היינו בה שחל פורים בשבת ואפילו חל בע"ש כאילו חל בשבת עצמו א"כ אף רישא דברייתא בתוכה היינו בה וכשחל בע"ש כאילו חל בשבת עצמו ומאחרין והיינו דרבי אילא ויותר נ"ל לפרש איזו היא שבת שניה וכו' אפילו בע"ש היינו אפילו חל ר"ח בע"ש וכ"ש אם חל בשבת שבוע שחל פורים בתוכה היא שבת שניה ש"מ שמאחרין ובב' באדר קורין שקלים ובט' בו זכור דאס"ד דמקדמין א"כ שבוע שחל בה פורים היא שלישית מעת שהתחילו לקרות שקלים ורנב"י סובר דכי היכא דפליגי ר"ז ורבי אילא בר"ח שחל בע"ש פליגי נמי בפורים שחל בע"ש וכ"ה בבבלי ופריך אר"ז למה יקדימו לשעבר הלא טוב הוא לקרות בט"ו וכו':

הלכה ה

ר"ח שחל להיות בשבת וכו' בקונטרס פירשתי דסוגין אתיא כמ"ד בבבלי בפרקין דף ל' לסדר הפרשיות הוא חוזר וכן נראה עיקר דר"מ אמרה לפני רבי אימי ובבבלי ר' אמי הוא דאמר לסדר הפרשיות הוא חוזר ובשדה יהושע והרא"פ במס' ברכות פירשו הסוגיא כמ"ד לסדר הפטרות הוא חוזר וכמ"ש בתענית דף י"ב ע"א ד"ה ר"ח אבל מה שפירשתי בקונ' נראה עיקר כמ"ש:

הלכה ו

ושלשתן דבר אחד וכו'. הא דתנן בסוף מס' תמיד בשלישי היו אומרים אלקים נצב בעדת וגו' ופי' הרב שבו נראית היבשה שעליה עומדים הדיינים לעשות דין ועי' בפי' רמב"ם ולפי דברי הגמ' נראה פשוט לפי שקיום העולם על הדין שכלם נכללים בו היינו קיום הארץ שהיא נתלית על בלימה לכן אומרים בג' אלקים נצב וגו' שבזה מתקיימת היבשה ובהכי ניחא נמי מאי דמקשים דלעיל אמרי' דעל ג' דברים אחרים העולם עומד דהיינו על התורה וכו' דלעיל איירי בקיום כל הברואים כולם שמים וארץ וכל אשר בהם וכאן איירי בקיום הארץ לחוד:

הלכה ז

אינו בדין וכו'. כתב הט"ז בא"ח סי' תכ"ח ויש לתמוה הרבה שהרי בפ' הקורא עומד תנן הפותח והחותם בתורה מברך לפניה ולאחריה א"כ בזמן המשנה לא הי' מברך אלא הפותח והחותם ואיך קאמר הכא שלא יברכו בקללות הא אין מברכין אלא הפותח והחותם ונ"ל אף בזמן המשנה וכו' אם רוצים כל א' מברך בפני עצמו ע"כ תימא למה תני אין מפסיקין בקללות ה"ל לתנא למתני אין מברכין על הקללות ואיך שבק העיקר ותפס הטפל ועוד דבכ"מ משמע דבזמן חכמי המשנה לא היה מברך אלא הפותח והחותם לכן נ"ל דרבי לוי מפרש אין מפסיקין דמתני' היינו שירצה לסיים שם הפרשה בשבת זו ויתחיל ממקום שפסק בשבת הבאה נמצא שמברך עתה על הקללות בסוף ובשבת הבאה מברך עליהן בתחלה וכן הא דאמר לוי בר פסטא ויברך לפניהן ולאחריהן נמי בכה"ג איירי אם פוסק באמצע ארורים בשבת זה נמצא שמברך עליהן תחלה וסוף והכי מיבעיא ליה מהו דיקרינון חד ויסיים שם ויברך בסוף וזה איירי בימיהם שסיימי בשבת במקום שהיו חפצים רק שיקראו כ"א פסוקים וכדפירשתי בקונטרס וכולא סוגיא הכי ריהטא ודברים ברורים הם:

אילין ארורים וכו'. לפי הפי' שבקונטרס אין לשון הש"ס מדוקדק לכן נ"ל דה"פ דכל השירות טעונין ברכה לפניהן ולאחריהן כדתניא בסמוך אע"ג דתנן הפותח בתורה מברך לפניהן והחותם מברך לאחריהן מ"מ שירות שאני והקללות דינן כשירות דכשם שהוא מברך על הטובה מברך על הרעה ומיבעיא ליה אם הארורים דינן כשירות ומברך לפניהן ולאחריהן או לא ומשני דאין צריך ברכה לפניה ולאחריה אלא קללות שבת"כ ובמשנה תורה אבל לא הארורים שאינן נאמרים אלא מפי הלוים ובזמן שעברו ישראל את הירדן ופי' זה נראה עיקר:

אין לך טעון ברכה לפניו ולאחריו אלא קללות שבת"כ וקללות שבמשנה תורה. כתב בש"ע א"ח סי' תכ"ח סעיף ו' קללות שבת"כ אין מפסיקין בהם וכו' אבל קללות שבמשנה תורה יכולין להפסיק בהם אעפ"כ נהגו שלא להפסיק בהם ע"כ נ"ל שמנהגינו הוא ע"פ הירושלמי הלזה:

ארור המן וכו'. כתב הר"ש בספר י"מ ולא מפליג בין המן דקודם תלייה לדבתר תלייי' דס"ל דבתר זמן זכירתו אזלינן שכבר מת הוא ודלא כר"י דבסמוך ע"כ ולא ידעתי מי דחקו לחלוק עלינו את השוין דלמא גם רב מודה לר"י וכמ"ש בקונ' גם במס' סופרים משמע דלאחר המגילה קאמר רב דלימא ארור המן:

ומ"ט ובפתחו וכו'. מכאן משמע כדברי הרמב"ם דלאחר הקריאה גולל ואח"כ מברך דע"כ לא קאמר ר"י אלא בתחלה מדכתיב ובפתחו וגו' אבל בסוף מהיכי תיתי להניח התורה פתוחה:

הדרן עלך פרק בני העיר

פרק ד

הלכה א

חד אמר מיחזר מנא. פי' הרא"פ במס' ביכורים בשם שדה הישועה דלא פליגי אהדדי אלא חד אמר מיחזר מנא שהיו מסבבים הכלי שהביכורים בתוכו פרחים חשובים דחד בעי לומר מקום הנתינה והיינו סביב הכלי וחד בעי לומר מה היו הדברים שנותנים סביבוא פרחים חשובים והיינו פטורין עם ירקונין מיני פרחים עם ירקונים חשובים ה"ג וא"ד פטורין עם מרודין והן נמי פרחים עם עשבים חשובים ולא ידעינן מאן אמר קביעות המקום ומאן אמר דברים הניתנין ופשט הש"ס מהא דמיבעיא ליה לר' יונה מהו להביאן הביכורים בתמחויין של כסף הן קערות גדולות אי בעינן דוקא סל או נימא אפי' בקערה גדולה נמי שרי והשתא פשיט הש"ס דע"כ ר' יונה הוא דאחר מיחזר מנא דאל"כ אלא ר' ירמיה אמר מחזר מנא למה אמר האי לישנא מנא ה"ל למימר מיחזר סלה כלשון הכתוב ושמת בטנא אלא ודאי ר' יונה אמר הכי ולכך אמר מנא ולא אמר סל משום דס"ל דלאו דוקא סל אפי' בתמחויי נמי שרי ומקשה על דיוק זה דמהכא אין ראי' דר' פנחס אמר מחזר פטומין והן תורין ובני תורין ולמה לא אמר לשון הכתוב תורין ובני תורין עכ"ל ודבר תימא הוא איך עלה על דעתם להמציא פי' המלות זרות מדעתם ולפרש דברי הש"ס דברים שאין הדעת סובלתן ואין ספק שנעלם מהם דברי הש"ס אלו ופי' שבקונ' עיקר ונכון אלא דקשה מזה אמ"ש הרמ"א בא"ח סי' תע"ג סעיף ה' בהג"ה וז"ל ואם אין לו

אחד מאלו הירקות יקח לענה או שאר ירק מר עכ"ל ולפי דברי הש"ס משמע דאינו כשר אלא אלו ירקות ששמם מרור מיהו יש לדחוק ולקיי' דברי הרמ"א:

הרב את ריבך. בבבלי הגירסא הרב את ריבינו ונראה דפליגי בהא דמ"ד הרב את ריבך סובר כנגד עלבונה של תורה מברכין ומ"ד הרב את ריבינו סוב' כנגד עלבונן של ישראל מברכין כך למדתי ממ"ס פי"ד ונראה דלכך פותחת בברוך לפי שגם מי שאינו קורא את המגילה צריך לברך ברכה זו:

לגזרה שוה. הרא"פ פי' במס' ברכות בבבלי יליף ברכת זימון לבה"מ מקרא גדלו לה' אתי ונרוממה שמו יחדיו והיינו שם דכתיב בבה"מ לר"ע וכ' שם בתוס' בבבלי גרס לה בשם ר' וט"ס הוא וצ"ל ר"ע וכו' ותדע דהא ר' דריש לקמן בק"ו וכ"ה בבבלי בריש כיצד מברכין בק"ו בשם ר' אע"ג דר' נמי ס"ל הך דרשא דכי שם וכו' כדאיתא ביומא ואפ"ה לא יליף גז"ש אלא ר"ע גרסינן ע"כ דבריו תמוהים א"כ היה לי להירוש' להביא דרשות ר"ע ועוד גדלו וגו' פסוק הוא בתהלים ואין למידין גז"ש ד"ת מדברי קבלה ועוד מה שהגי' בבבלי אינו מחוור כלל דמאי דמייתי ראיה מריש כיצד מברכין דמייתי הש"ס הק"ו כשהוא שבע וכו' זהו אליבא דר"מ ולא אליבא דר' וזה מבואר למעיין שם גם מ"ש תדע וכו' אינו ראיה כלל דר' לית ליה הך גזרה שוה דשם שם ואיצטרך ק"ו לברכה שלפניה ומפני שהרגיש בזה כתב אע"ג דר' וכו' ואינה קושיא כלל די"ל דלא קיבל הך גז"ש ואין אדם דן גז"ש מעצמו ובס' שדה יהושע ראיתי שגז"ש דשם שם פי' כמ"ש בקונ' אלא שסיים ע"כ כר"ע דדריש כי שם וכו' ושפיר איכא גז"ש אלא כר"י דלא דריש מנ"ל ע"כ וגם זה אין נראה דה"ל לש"ס לפרש אבל כמ"ש בקונט' עיקר דכן דרך הש"ס זה בהרבה מקומות דפריך כן אר"ע ור"י ועיקרה בפר"א דמילה ע"ש:

ובירך את לחמך וגו'. בבבלי גרסי' אל תקרי וברך אלא וברך ונראה דפיסוק הטעמים מלמדין אותנו לקרות וברך בקמ"ץ הב' וקאי על ישראל שהם יברכו על הלחם דאי קאי אקב"ה ה"ל לינקוד אלהיכם באתנחתא כיון דוברך וגם והסירותי דסיפא דקרא קאי אהשם דכן דרך האתנחתא לבא במקום שהענין מתחלק שהוא המפסיק הגדול משא"כ אי וברך קאי על ישראל נמצא שהוא מענין ועבדתם הלכך המפסיק הוא תחת מימך ועוד דהל"ל ואברך את לחמך כדכתיב והסירותי מחלה אלא ללמד דקאי נמי על ישראל שאם יברכו על הלחם והסירותי מחלה וגו':

בשעה שאכל וכו' ושבע מברך כשהוא רעב לא כ"ש. ק"ק הא כתיב מי הקדימני ואשלם א"כ אין ראוי לברך עד שיהנה וי"ל דכשיש לו אע"פ שלא אכל עדיין הוא נהנה כדאמרי' אינו דומה מי שיש לו פת בסלו וכו' הלכך ראוי שיברך קודם אכילה:

ושיהו אופין בע"ש וכו'. וקשה מ"ש בע"ש ובבבלי פ' מרובה הגי' שתהא אשה משכמת ואופה שתהא הפת מצוי לעני וה"פ כשתאפה תהא אופה בשחרית שיהא מצוי לעני החוזר בשחרית ויש ליישב גירסתינו שתיקן שתאפה בע"ש שבשבת אסור להוציא הפת ליתנו לעני וכ"מ בבבלי מס' תענית באיתתא דר"ה וכ"מ בירושל' בתענית דף י"ד ע"א שיהו נותנין פת לעניים כל ע"ש:

הלכה ג

וידבר עולה מג' פסוקים. בקונ' פירשתי אע"ג שאין ללמוד ממנו כלום וכפרש"י בבבלי דף כ"א ע"ב וקשה לי הא בבבלי בפסחים דף מ"ב גרסי' וידבר ה' אל משה לאמר לימד על הפרשה כולה שהיא בל"ת דברי ר' יהודה מאי משמע וכו' לאמר לא נאמר בדברים בי רב אמרי לאמר לאו אמר ע"ש הרי שיש ללמוד ממנו וי"ל דדוקא ר"י הוא דאית ליה הכי ולא סבירא לן כוותיה ונראה שזהו כוונת הרמב"ם בפ"ה מה' ערכין שכתב המקדיש תמימים לבדק הבית עובר בעשה וכתב הכ"מ בתמורה אמרי' דעובר אף בל"ת שנא' לאמר לא נאמר בדברים ואיני יודע למה השמיטו רבינו ע"כ ולפמ"ש מוכח דחכמים פליגי עליה ולית הלכתא כוותיה לפיכך בפי"ב מה' תפלה כ' הרמב"ם הא דוידבר עולה מן המנין:

אבל אם יש שם תורגמן קוראים ג'. כתב הרמב"ם פי"ב מה' תפלה המפטיר בנביא לא יפחות מכ"א פסוקים ואם קרא י' פסוקים ותרגמן המתרגם דיו ואפי' לא שלם הענין וכ' בהגמ"יי ודלא כירושלמי דאמר כשיש תורגמן סגי בג' אמנם רבינו שמואל כתב מההיא דירוש' עשרה דנקט הכא לאו דוקא אלא אפי ג' כבירושלמי ע"כ ולפמ"ש בקונט' לא פליגי הבבבלי והירוש' ותרווייהו מצרכי עשרה פסוקים וכמ"ש הרמב"ם והוא הנכון:

הלכה ד

אבל אם אמר הרי עלי מאה מנה להקדש וכו' לכשיעשיר נידון בהשג יד. כ' הרמב"ם פ"ד מה' ערכין וכן האומר דמי עלי או דמי פלוני עלי אינו נידון בהשג יד שחייבי דמים הרי פירשו נדרן וכו' וכ' הכ"מ דמבואר בהדי' בערכין דמפרש אינו נידון בהשג יד ומשמע דה"ה לחייבי דמים דה"ל מפורשים ע"כ ותימא דהכא משמע מפורש דהאומר דמי שדי עלי אינו נידון בהשג יד כמו האומר ערכי עלי ואפשר שפי' הסוגי' בענין אחר וצ"ע:

הלכה ה

וכתיב תורת ה' תמימה. כ' המג"א סי' תרצ"ב אם נשתתק הקורא באמצע המגלה השני צריך להתחיל בראש כמ"ש סי' רפ"ד אבל א"צ לברך תחלה דיוצא בברכת הראשון שיוצא בשביל כל הקהל ע"כ ותימא הא מפורש כאן דאף בתורה לא היה צריך להתחיל

בראש אלא מטעם הברכה וכתיב תורת ה' תמימה משמע מפורש דאם א"צ לברך שנית א"צ להתחיל בראש וכ"מ ברא"ש בפרקין וגם דוקא בתורה הוא דצריך להתחיל בראש משום דכתיב תמימה ואין להביא ראיה ממפטיר שכ' בסי' רפ"ד שצריך להתחיל בתחלה דזהו לשיטת הריב"ש דסובר נמי דצריך לברך בתחלה ואם לא יתחיל ברא"ש א"כ הראשוני' לא נתברכו לפניהם דזהו מעשה חדש ועי' בט"ז ריש סי' ק"ט וגם דהמפטיר משום כבוד תורה ניתקן ודינו כמו תורה וזה נראה ברור וצ"ע:

אמרון ליה בני קרתיה קטע בדיבורייא וכו'. בגליון פירש קטע בדבירייא פי' חתוך חתיכה מס"ת כדי שיקראו בנינו הקטנים בתוכו וכו' ולית אנן כלומר ולא אנן מחתכים התורה שאנו חורין סדרה אחת בפעם א' ולא כולה ע"כ ואינו מחוור וכי מי ס"ד דמותר לחתוך הס"ת לחתיכו' ואין טעם לפי' זה והיה נ"ל לפרש עוד דא"ל שיקצר בקריאה ויפסיק באמצע סידר ולא יקרא הסידרא כולה בשבת אחת ויתחיל בשבת השני בסידרה שניה דנמצא שאין קורין התורה כולה בצבור וזהו דפריך ליה ולית אנן מפסיקין בסידר' בב' וה' וב"ט והשיב ליה דמ"מ חוזר וכולל אותן בשבתות משא"כ כפי דעתם לא היו קורין התורה כולה:

כד דהיא חדא אורי' וכו'. מה שיש לדקדק בזה כתבתי בפרק בא לו:

הלכה ו

כאן בשהביא שתי שערות וכו'. בקונ' פירשתי דאיירי בשהביא שתי שערות ולא הגיע לי"ג שנים דאל"כ גדול מיקרי אך קשה לי הא קי"ל דאם הביא שתי שערות קודם י"ג שנה שומא נינהו ואפשר לומר דאיירי במופלא סמוך לאיש א"נ לענין שיעבור לפני תיבה קטן מיקרי עד שימלא זקנו ודוחק:

הלכה י

שתי רשויות. רש"י פירש יברכוך טובים ה"ז דרך מינות שצריכין לצרף פושעי ישראל בתפלה וכ"כ הר"ב ותוספות כתבו א"נ שמיחזי כשתי רשויות ולא ידעתי למה הניח רש"י דברים המפורשים בירושלמי והמציא טעם מלבו:

דכוותה אמן אמן שמע שמע. כתב בב"י בא"ח סי' ס"א כתוב באהל מועד האומר אמן אמן כאומר שמע שמע ואיני יודע מנין לו ועוד דהא קרא כתיב אמן אמן עכ"ל ותימא דקו' הראשונה ודאי ליתא דדברי אהל מועד דברי סתמא דש"ס הם וקושיא שניה י"ל דדוד כי אמר ביחיד אמר ולא בצבור ובסמוך אמרי' הדא דתימר בצבור הוא דאסור לומר מודים מודים וה"נ אמן אמן ומדברי ב"י שם ובש"ע שם נראה דס"ל כירוש' דבצבור הוא דאסור וביחיד שרי אף דהטור כ' שם ונרא' שאין לחלק דבגמ' דידן אינו מחלק לא אמר

אלא שאין לסמוך להקל ביחיד אבל בצבור אסור לומר אמן אמן וביותר יש לתמוה ממ"ש במג"א שם בשם הבחיי והמכוין וכופל אמן אמן זוכה לשני עולמות עכ"ל והכא אמרי' דמיחזי כשתי רשויות ואפשר דביחיד קאמר וצריך עיון:

בערייתא דאבוי וכו'. רש"י פי' המכנה בעריות שדורש פרשה של עריות בלשון כינוי שאומר דלאו בעריות ממש דיבר הכתוב אלא שלא יגלה קלון אביו וקלון אמו ברבים וכ"כ הר"ב ולדבריהם קשה למה תני הכא המכנה ובסיפא האומר וע"ק למה תני הכא משתקין סתם ובסיפא קתני משתקין בנזיפה וכ"כ בתוי"ט אבל לפי מה שפירשו כאן דאינה משנה אלא מכנה בל' נוכח וכדפירשתי בקונ' לק"מ והיא הפירוש הנכון לענ"ד ומצינו כיוצא בזה בבבלי בשבועות דף ל"ו:

הלכה יא

ואתיא כהיא דאר"ח וכו'. הרב בתוי"ט האריך אם ברכת כהנים נקראין ולא מתרגמין או לא נקראין ולא מתרגמין ע"ש ומהתימא שלא ראה דברי הירושלמי דמפורש קאר"ח דנקראין ולא מתרגמין והא דקאמר הש"ס לברכה ניתנו לא לקריאה היינו שאין מתרגמין ותדע דהא בשעת ברכה כל העם שומעין הברכה כדכתיב:

הלכה יב

והא מזוזה היכא יהבינן. נראה דמייתי לה הכא משום דמסיק תליה בדלת סכנה ואין בה מצוה ודמיא למתני' דלעיל דתנן העושה תפלתו עגולה סכנה ואין בה מצוה והיא בתוספתא בפרקין:

א"ל נותנו כנגד כתפיו. כ' תוס' במנחות דף לג ע"ב בד"ה ומאי תחילת שליש העליון דקאמר להרחקה שיותר לא ירחיקנה מן התקרה ובירוש' פ"ב דמגלה משמע דכשהפתח גבוה הרבה מניחה כנגד כתפיו וחולק על הש"ס שלנו ע"כ ותימא הא גם בירושלמי קאמר שמואל יניחנה בתחלת שליש העליון ואפ"ה מסיק שיניחנה כנגד כתפיו וי"ל דכאן משמע שיניחנה דוקא בתחלת שליש העליון אבל בבבלי דמכשיר בגובה ממש וסתם פתח גבוה כקומת אדם א"כ היא מונחת למעלה מכתפיו ודוחק דשאני גבוה הרבה ועוד דמ"מ צריך להרחיק טפח מלמעלה וצ"ע:

ואפי' לא סמרה וכו' אר"י והוא שייחדו. כ' הב"ח סי' רע"ח נראה דכך פי' דוקא כשהוא מייחד מזוזה זו לפתח זו צריך שיסמרו אבל אם אינה מייחדה אלא לפי שעה א"צ שיסמרו וז"ל שם של בית מליין היו עושין כן בפולמסיות פי' כשהיו הולכין עם החיילות היו קובעין לפי שעה ולא סמרו ע"כ לשון הב"ח ולשון סמרו קשה דהל"ל והוא שסמר' ולשון נקבה שכך מכנה המזוזה בכל הסוגיא אבל אי אמקל קאי כדפירשתי בקונ' ניחא

ועוד הא דבית מליין א"א לפרש כן דהכי איתא בתוספתא תנה במקל ותלאה אחר הדלת סכנה ואין בה מצוה של מניבז המלך היו עושין כן בפולמסאות משמע מפורש דאמקל קאי:

מ"ט דשמואל שכן היא נוהגת בי"ט ובשבתות. כ' הרא"ש בהל' תפלין ירוש' בשלהי מגילה תפלין ומזוזה מי קודם וכו' ומסתברא דהלכתא כרב הונא דמצוה דגופה עדיף וגם מפרש תלמודא טעמיה אלמא חשיב ליה עיקר ע"כ ולפי גירסתינו אף טעמא דשמואל מפרש הש"ס ותו דמסקינן מתניתא מסייעה לשמואל וי"ל דאדרבה מהך מתניתא איכא למידק כר"ה דבבבלי במנחות דף לג גרסי' ת"ר תפלין וס"ת שבלו אין עושין מהן מזוזות דמעלין בקדש ולא מורידין וקדושת תפלין וס"ת חמירא מקדושת מזוזה וכ"פ כל הפוסקים א"כ ש"מ כר"ה דתפלין קודמת אך קשה ל"ל להרא"ש למידק מסברא דנפשיה ה"ל למידק מברייתא זו וכדדייקינן:

הדרן עלך פרק הקורא עומד וסליקא לה מסכת מגילה: